

Papillāru vairogdziedzera mikrokarcinomu biežuma dinamika operāciju materiālā

*Ilze Fridrihsone¹, Ilze Štrumfa¹, Arnis Āboliņš¹,
Andrejs Vanags², Jānis Gardovskis²*

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹ *Patoloģijas katedra*

² *Ķirurģijas katedra*

Ievads. Vairogdziedzera vēzis ir diezgan rets audzējs, kas veido 1–5% jaunatklāto ļaundabīgo audzēju sievietēm un mazāk nekā 2% – vīriešiem, tomēr tas ir biežākais ļaundabīgais endokrīnais audzējs. Pēdējos gadu desmitos saslīgstība ar vairogdziedzera vēzi strauji pieaug, un tas tiek saistīts ar papillāro mikrokarcinomu pieaugošo incidenci, tomēr ir izteikts arī pretējs viedoklis. Daļa šo audzēju tiek atklāti nejauši, morfoloģiski izmeklējot vairogdziedzera audus pēc operācijas, kura veikta citu indikāciju dēļ. Papillārajai mikrokarcinomai lielākoties ir laba prognoze, tomēr daļa audzēju norit agresīvi.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Pētījuma mērķis bija noteikt papillāru mikrokarcinomu biežuma dinamiku operēta vairogdziedzera audu materiālā Latvijas pacientiem piecu gadu laikā.

Retrospektīvā pētījumā tika iekļauti secīgi vairogdziedzera audzēju audu materiāli, kas diagnostikas un ārstēšanas nolūkos iegūti vienā lokālā universitātes klīnikā laikposmā no 2011. gada janvāra līdz 2016. gada decembrim. Audu materiāli tika fiksēti formalīnā, apstrādāti vakuuma procesorā VIP5 (*Sakura Finetek Europe, Alphen aan den Rijn, Nīderlande*) un ieguldīti paraplāstā, izmantojot parafīna ieguldīšanas staciju TES99 (*Medite, Orlando, ASV*). No iegūtajiem blokiem veikti četrus mikrometrus biezi griezumī, lai veiktu pārskata vizualizāciju ar hematoksilīna / eozīna metodi. Vēža diagnoze un histoloģiskais veids noteikti atbilstoši Pasaules Veselības organizācijas klasifikācijai.

Pētījuma datu apstrādei tika izmantota statistikas datorprogramma *IBM SPSS Statistics*. Veikta aprakstoša statistiskā analīze ar 95% ticamības intervāla (TI) noteikšanu.

Rezultāti. Operāciju materiālā tika identificēti 1033 secīgi vairogdziedzera audzēju gadījumi. Pētāmajā grupā atklāta 301 (29,1%; 95% TI = 26,4–32,0) papillāra mikrokarcinoma, no kurām 34 (11,3%; 95% TI = 8,0–15,4) bija folikulāra uzbūve. Papillāru mikrokarcinomu biežuma dinamika: 2011. gadā diagnosticēti 36 (12,0%; 95% TI = 8,5–16,2), 2012. gadā – 43 (14,3%; 95% TI = 10,5–18,8), 2013. gadā – 59 (20,0%; 95% TI = 15,3–24,5), 2014. gadā – 55 (18,3%; 95% TI = 14,1–23,1), bet 2016. gadā – jau 97 (32,2%; 95% TI = 27,0–37,8) šādi audzēji, kuru īpatsvars pieaudzis līdz 38,0% (95% TI = 32,3–44,1).

Secinājumi.

1. Papillāru mikrokarcinomu kopējais biežums vairogdziedzera audzēju morfoloģiskajā spektrā ir 29,1% – gandrīz trešdaļa visu vairogdziedzera audzēju.
2. Pētāmajā laika periodā papillāru mikrokarcinomu sastopamība operāciju materiālā pieaug, turklāt palielinās gan šo audzēju absolūtais skaits, gan to īpatsvars operētu vairogdziedzera audzēju morfoloģiskajā spektrā, netieši norādot uz papillāru mikrokarcinomu pieaugošu “ieguldījumu” vairogdziedzera vēža incidences dinamikā.
3. Papillāru mikrokarcinomu biežuma atšķirības operāciju materiālā ir statistiski ticamas un bioloģiski būtiskas. Tā kā Latvijā, līdzīgi citām Rietumvalstīm, tiek diagnosticēts aizvien lielāks papillāru mikrokarcinomu skaits, nepieciešami tālāki pētījumi šī patoloģiskā procesa bioloģiskā potenciāla izpratnei, kas nākotnē var ietekmēt ķirurģiskās terapijas taktiku.